

esiintyi haittoja. Suuren riskin valtimo-
tautipotilailla LDL-kolesterolin hoidon
uusi tavoite voisi siis olla 0,5 mmol/l.

Primaaripreventiossa kardiovaskulaari-
tapahtumat oletettavasti vähenevät LDL-
kolesterolipitoisuuden laskiessa kuten se-
kundaaripreventiossa. Pitkäaikaisen, hy-
vin pienen pitoisuuden mahdollisista hai-
toista ei kuitenkaan ole varmaa tietoa.
Vastasyntyneellä LDL-kolesterolipitoi-
suus on suunnilleen 0,8–1,0 mmol/l.
Suurenkin riskin potilaiden primaaripre-
ventiossa kannattaa ehkä toistaiseksi py-
syttää tuon tason yläpuolella. ●

MATTI J. TIKKANEN

LKT, professori emeritus

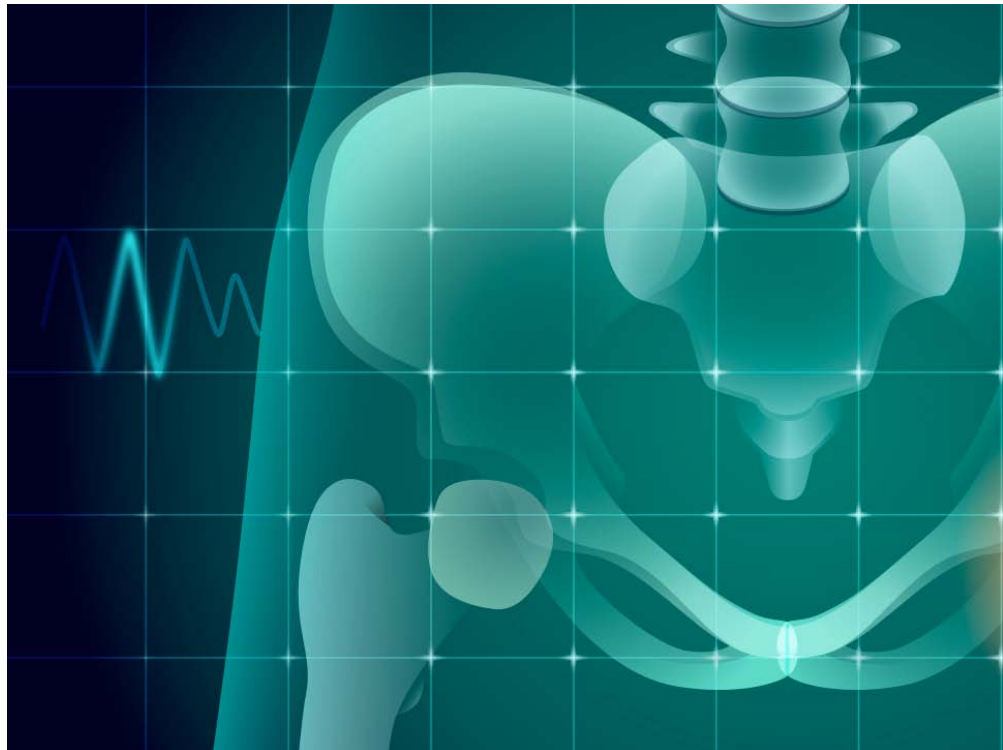
Folkhälsanin tutkimuskeskus, Biomedicum Helsinki

KIRJALLISUUTTA

- 1 Baigent C, Blackwell L, Emberson J ym. Cholesterol Treatment Trialists' (CTT) Collaboration. Efficacy and safety of more intensive lowering of LDL cholesterol: a meta-analysis of data from 170000 participants of 26 randomised trials. *Lancet* 2010;376:1670–81.
- 2 Salmi M. Notkeat vasta-ainelääkkeet – osa 2. Hyperlipidemia osteoporoosiin. *Suom Lääkäril* 2018;73: 2073–80.
- 3 Sabatine MS, Giugliano RP, Keech AC ym. Evolocumab and clinical outcomes in patients with cardiovascular disease. *N Engl J Med* 2017;376:1713–22.
- 4 Giugliano RP, Pedersen TR, Park J-G ym. Clinical efficacy and safety of achieving very low LDL-cholesterol concentration with the PCSK9 inhibitor evolocumab: a prespecified secondary analysis of the FOURIER trial. *Lancet* 2017;390:1962–71.
- 5 Schwartz GG, Steg PG, Szarek M ym. Alirocumab and cardiovascular outcomes after acute coronary syndrome. *N Engl J Med* 2018 Nov 7. doi: 10.1056/NEJMoa181174 (Epub ahead of print)
- 6 Stroses ES, Thompson PD, Corsini A ym. Statin-associated muscle symptoms: impact on statin therapy – European Atherosclerosis Society Consensus Panel Statement on Assessment, Aetiology and Management. *Eur Heart J* 2015;36:1012–22.
- 7 Sattar M, Preiss D, Murray HM ym. Statins and risk of incident diabetes. *Lancet* 2010;375:735–42.
- 8 Preiss D, Seshasai SR, Welsh P ym. Risk of incident diabetes with intensive-dose compared with moderate-dose statin therapy. *J Amer Med Ass* 2011;305:2556–64.
- 9 Ference BA, Robinson JG, Brook RD ym. Variation in PCSK9 and HMGCR and risk of cardiovascular disease and diabetes. *N Engl J Med* 2016;375:2144–53.
- 10 Giugliano RP, Mach F, Zavitz K ym. Evaluation of cognitive function in a randomized trial of evolocumab. *N Engl J Med* 2017;377:633–433.
- 11 Sabatine MS, Wiviott SD, Im K ym. Efficacy and safety of further lowering of low-density lipoprotein cholesterol in patients starting with very low levels. A meta-analysis. *JAMA Cardiology* 2018;3:823–8.
- 12 Cannon CP, Blazing MA, Giugliano RP ym. Ezetimibe added to statin therapy after acute coronary syndromes. *N Engl J Med* 2015;372:2387–97.
- 13 Bowman L, Hopewell JC, Chen F ym. HPS3/TIMI55-REVEAL Collaborative Group. Effects of anacetrapib in patients with atherosclerotic vascular disease. *N Engl J Med* 2017;377:1217–22.

SIDONNAISUUDET

Matti J. Tikkanen: Konsultointi (Amgen), asiantuntijalau-
sunto (Amgen), luentopalkkiot (Amgen).

Raaja oli sininen ja kylmä

Yksin asuva seitsemänkymppinen mies kaatui kotonaan. Kotisairaanhoitaja löysi hänet lattialta makaamasta ja hälyytti ensihoidon. Mies ei tiennyt, kauanko hän oli maannut paikallaan. Kotisairaanhoito kävi hänen luonaan kahdesti viikossa.

Miehellä oli lääkityksenä amlodipiini ja monivitamiini. Hän käytti alkoholia säännöllisesti, noin puoli litraa kirjasta alkoholia kahden päivän aikana. Hänelle oli tehty muistitutkimuksia, ja hänen edellytyksiään pärjätä kotona oli

selvitetty jo puoli vuotta aikaisemmin.

Ensihoitoyksikön tullessa paikalle potilas oli tajuissaan ja vastaili. Hän oli oksentanut runsaasti. Mies makasi vasemmalla kyljellään, ja vasemmassa jalassa oli virheasento. Hänen varpaansa näkyivät selän puolella kyljen alla siten, että jalkapohja osoitti ylöspäin. Raaja oli sininen ja kylmä.

AJUUTTIHOITO

TYÖRYHMÄ: VESA LUND, MARKUS LYYRA, TEEMU ELOMAA, MARJO AJOSNPÄÄ, HELJÄ VÄNNI, EIJA VAULA